

Akty oraz przepisy powołane w stanowisku:

- 1) ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), w skrócie „p.g.g.” — art. 68 ust. 1;
- 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 1999 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych (Dz. U. Nr 80, poz. 912) — § 80 ust. 2;
- 3) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. Nr 84, poz. 755, z 2004 r. Nr 101, poz. 1035 oraz z 2007 r. Nr 204, poz. 1474), w skrócie „r.kwal.” — załącznik nr 1;
- 4) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 139, poz. 1169, z 2006 r. Nr 124, poz. 863 oraz z 2010 r. Nr 126, poz. 855), w skrócie „r.bhp.podz.” — § 7 ust. 1 pkt 1, § 7 ust. 3, § 9 ust. 1, § 10 pkt 1, § 11 ust. 1 i ust. 2.

Zagadnienia kluczowe: ruch zakładu górniczego, prowadzenie i organizowanie prac w ruchu podziemnego zakładu górniczego przez osoby kierownictwa i dozoru ruchu, powierzenie osobie dozoru ruchu nadzorującej pracę brygady równocześnie obowiązków członka tej brygady

Treść stanowiska:

1. Zgodnie z art. 68 ust. 1 p.g.g., *„Ruch zakładu górniczego może odbywać się tylko pod kierownictwem i dozorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje”*. Szczegółowe zasady prowadzenia ruchu w poszczególnych rodzajach podziemnych zakładów górniczych określa r.bhp.podz. Za prawidłową organizację i prowadzenie ruchu zakładu górniczego jest odpowiedzialny kierownik ruchu zakładu górniczego, o czym stanowi § 7 ust. 1 pkt 1 r.bhp.podz. Z kolei, w myśl § 7 ust. 3 r.bhp.podz., swoje obowiązki kierownik ruchu zakładu górniczego wykonuje przy pomocy podległych mu osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego. Dla osób tych kierownik ruchu zakładu górniczego ustala i zatwierdza zakres czynności. Określone w tym zakresie czynności obowiązki, uprawnienia i zakres odpowiedzialności, zgodnie z § 9 ust. 1 r.bhp.podz., osoby te są obowiązane przestrzegać.

2. Istotne znaczenie w przedmiotowym zakresie mają § 11 ust. 1 i ust. 2 r.bhp.podz., zgodnie z którymi *„1. Kierownik ruchu zakładu górniczego wyznacza osoby kierownictwa i dozoru ruchu odpowiedzialne za: 1) ustalanie składów zespołów pracowniczych pod względem ich liczebności i kwalifikacji pracowników, 2) wyznaczanie przodowych zespołów, o których mowa w pkt 1” oraz „2. Przodowym zespołu pracowniczego, zatrudnionego w wyrobiskach lub miejscach znacznie oddalonych od innych miejsc pracy, może być wyłączenie wyspecjalizowany pracownik”*.

3. Równocześnie należy zwrócić uwagę, że w ruchu zakładu górniczego na określonych w przepisach stanowiskach wymagane są tzw. szczególne kwalifikacje. Wykaz takich stanowisk dla podziemnych zakładów górniczych zawiera załącznik nr 1 do r.kwal.

4. Ponadto w ruchu zakładów górniczych mają zastosowanie również inne przepisy powszechnie obowiązujące, np. rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 1999 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych (Dz. U. Nr 80, poz. 912). Szczególnie istotne znaczenie ma § 80 ust. 2 tego rozporządzenia (*„Jeżeli w czasie pracy warunki bezpiecznego jej wykonywania nie pozwalają kierującemu zespołem pracowników na bezpośredni udział w pracy z jednoczesnym pełnieniem funkcji nadzoru i kontroli, nie powinien on bezpośrednio wykonywać tej pracy, a wykonywać tylko czynności nadzorowania zespołu pracowników.”*).

5. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że każda osoba pracująca w ruchu zakładu górnictwa, zarówno osoba kierownictwa ruchu, dozoru ruchu, jak i inne osoby wykonujące prace w ruchu zakładu górnictwa (np. członkowie brygady) mają obowiązek wypełniać swoje zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami p.g.g., przepisami wykonawczymi do tej ustawy, a także innymi przepisami powszechnie obowiązującymi, mającymi zastosowanie w ruchu zakładu górnictwa. Zadania oraz rola tych osób w ruchu zakładu górnictwa wynikają z tych przepisów; zadania te powinny również jasno wynikać z powierzonych im stanowisk pracy, określonych funkcji, a także ustalonych zakresów czynności.

Powierzenie jednej osobie kilku zadań, kilku stanowisk pracy w ruchu podziemnego zakładu górnictwa nie może stać w sprzeczności z obowiązującymi przepisami. Natomiast wykonywanie zadań wynikających z powierzenia jednego stanowiska (zadania) nie może kolidować z wykonywaniem zadań wynikających z powierzenia innego stanowiska (zadania). Ponadto trzeba mieć na uwadze fakt, że powierzenie określonych czynności pociąga za sobą wynikający z przepisów obowiązek legitymowania się odpowiednimi kwalifikacjami.

Istotne znaczenie ma również w tym zakresie § 10 pkt 1 r.bhp.podz., który stanowi: „Osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz inne osoby kierujące zespołami pracowników powinny organizować i prowadzić pracę w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracowników, zakładu górnictwa i środowiska.”.

6. Z powołanych przepisów nie wynika bezpośredni zakaz dla osoby dozoru ruchu nadzorującej pracę dwuosobowej brygady wykonującej prace w podziemnych wyrobiskach górniczych bycia równocześnie członkiem tej brygady. Zakaz taki może wynikać pośrednio z przepisów, które wymagają dla wykonywania określonych prac w tych wyrobiskach legitymowania się konkretnymi kwalifikacjami lub uprawnieniami.

Biorąc pod uwagę ewentualne powierzenie osobie dozoru ruchu nadzorującej pracę brygady równocześnie obowiązków członka tej brygady, trzeba mieć na względzie następujące aspekty:

- 1) osoba ta powinna legitymować się, wymaganymi przepisami, kwalifikacjami, uprawnieniami lub umiejętnościami do wykonywania prac w tej brygadzie;
- 2) wykonywanie prac w brygadzie nie będzie kolidować z wykonywaniem nadzoru nad pracami tej brygady oraz nie będzie pozostawać w sprzeczności z pozostałymi obowiązkami pracownika wynikającymi z ustalonego dla niego zakresu czynności;
- 3) zorganizowana i prowadzona w ten sposób praca będzie zapewniać bezpieczeństwo pracowników, zakładu górnictwa i środowiska.

Przedstawione stanowisko nie stanowi wiążącej wykładni przepisów prawa.
W przypadku wykorzystywania przedstawionego stanowiska należy powołać się na źródło.

Za treść stanowiska odpowiada: Przemysław GRZESIOK — Dyrektor Departamentu Prawnego WUG

Data wygenerowania stanowiska: 8 września 2010 r.